

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2008. október 28.

NÉMET NYELV

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

ÁLTALÁNOS ÚTMUTATÓ

1. A dolgozatok javításakor a Javítási-értékelési útmutatótól eltérni nem lehet.
2. Minden jó megoldás egy pontot ér, a rossz megoldás 0 pont.
3. Fél pont és többletpont nem adható.
4. Minden egyértelmű jelölést el kell fogadni (például aláhúzás helyett karikázást).
5. Ha a tanuló javítja a megoldását és a javítás egyértelmű, akkor elfogadható a jó megoldás.
6. A feladatok értékelésére a szürke mező szolgál. Ebben jelölje a helytelen megoldást mindig nullával, a helyeset pedig egyessel!

Példa:

11.	0	← helytelen
12.	1	← helyes

7. A vizsgán összesen 150 pont szereshető. Az egyes vizsgarészek arányát a vizsgaleírás szabályozza, ennek alapján meghatározott az egyes vizsgarészekben a vizsgapontok száma.

Vizsgarész	Vizsgapont
Olvasott szöveg értéke	30
Nyelvhelyesség	30
Hallott szöveg értéke	30
Íráskészség	30
Szóbeli	30
Összesen:	150

Az egyes vizsgarészekben a kérdések száma nem egyezik meg a vizsgapontok számával, ezért átszámításra van szükség. A vizsgapontok kiszámításához használja a Javítási-értékelési útmutatóban található átszámítási táblázatokat! Az *Íráskészség* vizsgarészben nincs szükség átszámítási táblázatra, de az első feladat pontszámát felezni kell.

A füzetek végén található összesítő táblázatba be kell írnia a tanuló összes megszerzett pontszámát, valamint az átszámítási táblázat segítségével meghatározott vizsgapontokat is (átszámított vizsgapont).

OLVASOTT SZÖVEG ÉRTÉSE
1.

A megoldásba csak 12 X-t lehet beírni. Amennyiben a vizsgázó ennél többet jelöl be, minden fölösleges X-ért le kell vonni egy pontot. Tehát a következők szerint járjon el:

- Számolja meg, hogy hány X szerepel a vizsgázó megoldásában. Ha 12-nél többet írt be, akkor a „-1” négyzetbe írja be a különbözetet.
- Ellenőrizze le, hogy az itemek megoldása helyes-e.
- A feladat pontszámát úgy kell kiszámolni, hogy a jó itemek számából levonja a „-1” négyzetben szereplő számot.

	Helga	Dieter	Benjamin	Manfred	Veronika	Petra
Er/Sie bekommt dieses Jahr zur Zeit des Oktoberfestes Besuch.	X(0)					
Er/Sie hat mit der Musik auf dem Oktoberfest irgendwelche Probleme.			X (5)		X (8)	
Er/Sie geht dieses Jahr sicher auf das Oktoberfest.	X (1)		X (6)		X (9)	
Er/Sie geht zwar hin, aber vermeidet lieber die großen Zelte.					X (10)	X (11)
Er/Sie hat schon daran gedacht, sich eine Volkstracht zu kaufen.	X (2)			X (7)		
Er/Sie findet es schön, wenn die Leute die originelle bayrische Volkstracht anziehen.	X (3)	X (4)				X (12)

2.

Megoldásként helyenként több lehetőséget is megadunk. Ezeket kívül elfogadhatók azok a variánsok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel.

A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

0. *Pickelchen*

13. nach Mann

14. Bauingenieure / Bauingenieurwesen

15. Hilfe

16. Vorbereitung(en) / Entwicklung

17. Chemiewerk

18. (rosa) Fläschchen

19. Statikerin

20. keine

21. Anrufbeantworters / E-Mail-

Postfaches

22. Männer

3.

0.	23.	24.	25.	26.	27.	28.
F	G	B	H	E	C	D

Kimarad: A

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a dolgozatpont (legfeljebb 28 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért dolgozatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Dolgozatpont	Vizsgapont	Dolgozatpont	Vizsgapont
28	30	14	15
27	29	13	14
26	28	12	13
25	27	11	12
24	26	10	11
23	25	9	10
22	24	8	9
21	23	7	8
20	21	6	6
19	20	5	5
18	19	4	4
17	18	3	3
16	17	2	2
15	16	1	1

Források:

1. Schrobenshausener Zeitung, S. 27, DK Nr. 226, Freitag, 30. September 2005
2. Märkische Allgemeine, Donnerstag, 20. Juli 2006, S. 6
3. www.sowieso.de

NYELVHELYESSÉG

A helyesírási hibával leírt szavak nem fogadhatók el. A régi helyesírással írt alakokat helyesnek kell tekinteni.

Minden feladatban csak egy megoldás értékelhető. Variációk megadásakor nem jár pont, még akkor sem, ha köztük van a jó megoldás.

1. 0. A) <u>gab</u> 1. D) einer 2. B) auf 3. C) seine 4. B) ein 5. D) wenn 6. C) genannten 7. D) astronomischer	2. 0. <i>die</i> 12. den 8. <i>des</i> 13. der 9. <i>der</i> 14. die 10. <i>die</i> 15. der 11. <i>Ein</i> 16. einer	3. 0. <i>geraucht</i> 21. europäischen 17. Viertel 22. aufnehmen 18. gegriffen 23. Zuschauer 19. ausgewertet 24. vergangenen 20. verglichen
--	--	---

4.

0.	25.	26.	27.	28.	29.
<i>B</i>	<i>D</i>	<i>A</i>	<i>C</i>	<i>F</i>	<i>G</i>

Kimarad: E

5.

A megoldásba csak 3 ✓-t lehet beírni. Amennyiben a vizsgázó ennél többet jelöl be, minden fölösleges ✓-ért le kell vonni egy pontot. Tehát a következők szerint járjon el:

- Számolja meg, hogy hány ✓ szerepel a vizsgázó megoldásában. Ha 3-nál többet írt be, akkor a „-1” négyzetbe írja be a különbözetet.
- Ellenőrizze le, hogy az ítétek megoldása helyes-e.
- A feladat pontszámát úgy kell kiszámolni, hogy a jó ítétek számából levonja a „-1” négyzetben szereplő számot.

01. <i>sie</i>	34. <i>denen</i>
02. ✓	35. ✓
30. <i>den</i>	36. ✓
31. <i>für</i>	37. <i>werden</i>
32. ✓	38. <i>zu</i>
33. <i>als</i>	

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a dolgozatpont (legfeljebb 38 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért dolgozatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Dolgozatpont	Vizsgapont
38	30
37	30
36	28
35	28
34	27
33	26
32	25
31	24
30	24
29	23
28	22
27	21
26	21
25	20
24	19
23	18
22	17
21	17
20	16

Dolgozatpont	Vizsgapont
19	15
18	14
17	13
16	13
15	12
14	11
13	10
12	9
11	9
10	8
9	7
8	6
7	6
6	5
5	4
4	3
3	2
2	2
1	1

Források:

1. www.lexi-tv.de
2. Schrobenshausener Zeitung, S. 11, DK Nr. 227, Samstag/Sonntag/Montag, 1./2./3. Oktober 2005
3. www.sowieso.de
4. www.web.de
5. www.sowieso.de

HALLOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

1.

A megoldásba csak 12 X jelet lehet beírni. Amennyiben a vizsgázó ennél többet jelöl be, minden fölösleges X-ért le kell vonni egy pontot. Tehát a következők szerint járjon el:

- Számolja meg, hogy hány X szerepel a vizsgázó megoldásában. Ha 12-nél többet írt be, akkor a „-1” négyzetbe írja be a különbözetet.
- Ellenőrizze le, hogy az itemek megoldása helyes-e.
- A feladat pontszámát úgy kell kiszámolni, hogy a jó itemek számából levonja a „-1” négyzetben szereplő számot.

0. was sie nach dem Abitur machen wollte.
1. wie lange die Fahrt zur Uni dauerte.
2. warum sie die Fahrt zur Uni nicht gut fand.
3. wann sie einen Platz im Studentenwohnheim bekam.
 wer ihr beim Umzug ins Wohnheim geholfen hat.
4. wen sie im Zug getroffen hat.
5. wie sie sich im Studentenwohnheim fühlte.
 wo das Studentenwohnheim lag.
6. wie die Meinung der Eltern über die WG-Gründung war.
7. wer die Wohnung gefunden hat.
8. welche Räume zur Wohnung gehörten.
 wer die Wohnung vermietete.
9. wo sich die Wohnung befand.
 wo sie in kurzer Zeit eine Mitbewohnerin gefunden haben.
10. wie lange sie in der WG zusammen lebten.
 wie ein normaler Tag in der WG ablief.
11. welche Kosten sie untereinander geteilt haben.
 wer die meisten Partys veranstaltete.
12. wie oft sie das Treppenhaus sauber machen mussten.

2.

Megoldásként van, ahol több lehetőséget is megadunk. Ezeket kívül elfogadhatók azok a variánsok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel.

A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

0. *wichtiger*

13. dem Fernsehen / den Serien

14. Moderatorinnen / Schauspielerinnen

15. beigefarbenes / (ganz) helles

16. (Strick)Jacke

17. ihrer Haut (a megoldás az „ihrer” szó nélkül is elfogadható)

18. (haut)enge

19. (glänzend) pink

20. Vorstellungsgespräch

21. Jeans

22., 23. elegant / locker (bármilyen sorrendben)

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a dolgozatpont (legfeljebb 23 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért dolgozatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Dolgozatpont	Vizsgapont
23	30
22	29
21	27
20	26
19	25
18	23
17	22
16	21
15	20
14	18
13	17
12	16

Dolgozatpont	Vizsgapont
11	14
10	13
9	12
8	10
7	9
6	8
5	7
4	5
3	4
2	3
1	1

Források

1. Interjú egy német egyetemistával, 2006. szeptember
2. Interjú egy fiatal német nővel, 2006. szeptember

SZÖVEGEK**Mein studentisches WG-Leben**

Im Jahr 1998 habe ich nach dem Abitur beschlossen zu studieren. Zum Studieren musste ich damals von meiner Heimatstadt aus zirka eine Stunde mit der Bahn zur Uni fahren. Also ja, ich fand, das war für mich überhaupt keine Lösung, weil man eigentlich vom Tag irgendwie jedes Mal zwei Stunden verloren hat. Und das fand ich einfach schade. Und dann habe ich gedacht: Okay, was könnte ich machen? Und ich habe einen Wohnheimplatz beantragt und habe nach ein paar Monaten auch einen Platz bekommen und bin da eingezogen. Weil ich ja trotzdem immer noch mit dem Zug gefahren bin, habe ich auch regelmäßig Leute getroffen, die ich von der Schule her kannte. Unter anderem war damals auch ein Mädchen dabei, das sogar in meine Klasse gegangen ist. Und sie wollte auch gern von zu Hause ausziehen. Und ich war halt im Studentenwohnheim nicht wirklich glücklich. Und irgendwann sind wir dann auf die Idee gekommen, es wäre vielleicht ganz cool, wenn wir eine Wohngemeinschaft gründen würden. Na ja, und gesagt, getan. Meine Freundin hat dann auch ihre Eltern gefragt, und die haben zugestimmt. Und meine Eltern hatten auch nichts dagegen. Und ihr Vater hat uns dann ein bisschen geholfen und unterstützt. Sie hat dann mit ihrem Vater zusammen eine Wohnung gesucht und auch relativ schnell eine gefunden. Das war damals eine Zweieinhalbzimmerwohnung. Zweieinhalbzimmer bedeutet also Bad und Küche, Wohnzimmer, Schlafzimmer, Flur und ein kleines Kinderzimmer war da mit bei. Allerdings war diese Wohnung im Neubaugebiet, und es war auch ein noch nicht sanierter DDR-Bau. Deswegen war auch die Miete relativ günstig. Und dann hat jeder ihr Zimmer eingerichtet, so nach ihrem Geschmack, wie sie das so wollte. Für das kleine Zimmer haben wir dann auch innerhalb weniger Wochen eine Mitbewohnerin gefunden. Und so lebten wir insgesamt drei oder dreieinhalb Jahre dort zusammen. Ja, wenn ich überlege, welche Vor- und Nachteile so ein WG-Leben mit sich bringt, dann würde mir als Erstes einfallen, dass man sich eben nicht so einsam fühlt. Weil man eben genau weiß, da ist noch jemand, der hat vielleicht einen ähnlichen Tagesablauf, dann fühlt man sich gleich ein bisschen besser. Außerdem hat man auch den Vorteil, dass man sich doch die Kosten teilt. Wenn man eine eigene Wohnung finanzieren will, dann muss man schon ein bisschen mehr Geld aufbringen. In der WG werden eben die Mietkosten geteilt. Bei uns war es damals auch so, wir hatten Telefonanschluss und Kabelfernsehen und so weiter, und wir haben uns diese Kosten auch wirklich geteilt. Das ist natürlich auch mit einer gewissen Verantwortung verbunden. Man muss eben gucken, dass pünktlich bezahlt wird und das alles geregelt ist. Und diese Verantwortung und Eigenständigkeit sehe ich auf jeden Fall als Vorteil an.

Außerdem lernt man in so einer WG eine ganze Menge neuer Leute kennen, weil jeder hat Freunde, oder es kommt zu spontanen Partys, oder man sitzt zusammen, also das ist eine Art Geselligkeit, die das Ganze mit sich bringt. Nachteile liegen auf jeden Fall darin, wenn man mit Leuten zusammen wohnt, die man vielleicht nicht so gut kennt, dann kann das schon mal sein, dass da so Welten aufeinandertreffen. Man sollte also gucken, dass man mit Leuten zusammenkommt, die schon zu einem passen, dass man sich also auch bei Problemen immer irgendwie einigen kann. Man hat natürlich auch gewisse Pflichten zu erfüllen. Wir mussten zum Beispiel auch alle 14 Tage das Treppenhaus sauber machen. Und da gab es mit den Nachbarn auch einige Probleme, weil wir das am Anfang gar nicht wussten. Aber gut, das regelt sich dann mit der Zeit. Allgemein kann man halt sagen, dass das WG-Leben auf jeden Fall dazu beiträgt, dass man selbstständiger wird. Und im Nachhinein bin ich wirklich sehr froh über diese Zeit, die ich in der WG verbracht habe.

Mode, Modebewusstsein

- Lisa, wie beeinflusst dich denn eigentlich Mode? Hast du irgendwie Vorbilder in Sachen Mode? Woran orientierst du dich bei der Auswahl deiner Kleidung?
- Ach ja, Mode beeinflusst mich heute eigentlich mehr als früher, muss ich sagen, weil man ja mit den Jahren so seinen ganz eigenen Stil entwickelt, und ich orientiere mich da schon an bestimmten Vorgaben. Vor allem schaue ich ab und zu mal in Modemagazine rein, schaue was da gerade so „in“ ist. Aber auch natürlich im Fernsehen. Also, ich gucke mir Moderatorinnen an, was die so tragen. Und sehr stark beeinflusst werde ich auch durch Serien, die ich regelmäßig gucke. Wenn mir da bestimmte Schauspielerinnen gefallen, die eine gute Ausstrahlung haben, dann schaue ich natürlich schon, was die so tragen, und vergleiche, ob mir das auch stehen könnte. Also da orientiere ich mich schon ganz gern mal dran.
- Und gab es eigentlich auch schon irgendwas an Mode oder Kleidung, was du dir gekauft hast, aber nie getragen hast?
- Oh, da muss ich mal kurz überlegen... also, auf jeden Fall war das mal ein Kleid, das weiß ich noch. Das war ein beigefarbenes, also ganz helles Kleid. Das fand ich, als ich es gekauft habe, total schick. Und das hatte noch für den Sommer so eine leichte Strickjacke drüber. Aber ich glaube, ich habe es, nachdem ich es gekauft habe, nie wieder angezogen. Ich weiß nicht warum. Ich glaube, ich kam mir darin irgendwie komisch vor. Meine Haut ist so hell, und das Kleid war so hell. Da fehlte mir hinterher irgendwie der Kontrast. Das habe ich mir wohl nicht so gut überlegt.
- Und was waren eigentlich deine größten Modesünden? Also was hast du mal getragen, wo du jetzt im Nachhinein sagen würdest, dass das ein Fehler war?
- Also, da gibt es auch etwas. Aber da war ich wirklich noch sehr jung. Anfang der 90er Jahre, kurz nach der Wende, kamen diese hautengen Hosen, Leggings hießen die, absolut in Mode. Hautenge Sporthosen, oder was weiß ich, was das war. Und da musste ich natürlich sofort eine haben. Und die Farbe war ganz pink. Und auch noch so in Glanzoptik, also glänzend pink. Und das fand ich ja total schick. Und dann auch noch Knöchelturnschuhe dazu. Das habe ich damals wirklich angehabt! Zwar nicht jeden Tag, aber so in der Freizeit. Und heute denke ich mir: Oh mein Gott! Wie konntest du das nur anziehen? Aber zum Glück haben das fast alle getragen, da muss man sich nicht zu sehr schämen.
- Und was denkst du, hat die Mode an sich auch einen gesellschaftlichen Stellenwert? Oder ist es eigentlich jedem selbst überlassen, was er trägt?
- Ja, ich glaube, in erster Linie ist es schon jedem selbst überlassen, was er anzieht. Aber in bestimmten Situationen, ich denke da vor allem an das Vorstellungsgespräch zum Beispiel, dann sollte man eben besonders auf seine Kleidung achten, auch dem Anlass entsprechend. Ich denke, das gehört eben zum guten Ton dazu.
- Ja, klar. Und vielleicht zum Abschluss noch eine Frage: Gibt es irgendwie ein Lieblingsoutfit von dir, was du besonders gern trägst?
- Ja, das schon. Da gibt es ja so den Klassiker, ganz verbreitet, weil das eben bequem ist, das ist auf jeden Fall immer eine Jeans. Und ja, man kann sie eben mit vielen Sachen kombinieren, weil sie eben so variabel ist. Ich kann dazu eine Bluse anziehen, dann sieht es ein bisschen eleganter aus oder mit einem T-Shirt, dass es dann ganz locker ist. Also für den Alltag gibt es fast nichts Besseres, obwohl ich nicht nur Jeans trage. Aber Jeans sind doch irgendwo ein Lieblingsoutfit von mir, ganz klar.
- Verstehe... und ich danke dir.

ÍRÁSKÉSZSÉG

Az írásfeladatok értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák segítségével történik. Ez az értékelési eljárás meghatározott értékelési szempontokon, valamint az egyes szempontokhoz tartozó szintleírásokon alapul. Minden írásbeli munkát ezen szempontok segítségével kell értékelni oly módon, hogy a dolgozatot minden egyes értékelési szempontnál újra kell olvasni.

Ezen értékelési eljárás további sajátossága, hogy a szintleírások a nyelvi teljesítményt értékelő szempontoknál nem tartalmaznak hibaszámokra vonatkozó utalásokat, valamint nem osztályozzák előre az egyes hibatípusokat a hibák súlyossága alapján. Ennek oka az, hogy az egyes nyelvi hibák súlyosságát (értelemzavaró vagy nem értelemzavaró hiba) csak az adott szövegekörnyezet figyelembevételével lehet megállapítani.

Mintaértékelések találhatók „Az érettségiről tanároknak 2005. Német nyelv” című dokumentumban, amely elérhető az Oktatási és Kulturális Minisztérium honlapján (www.okm.gov.hu).

A javítás alapelvei

1. A dolgozatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó eltér a megadott szöveghossztól.
2. Fél pontok és jutalompontok nem adhatók.
3. A dolgozatban a hibákat mind a szövegben, mind a margón jelölni kell. A Javítási-értékelési útmutatóban megadott javítási jelrendszer használata kötelező.
4. Az ismétlődő nyelvhelyességi hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni.
5. Az új helyesírás teljeskörű bevezetésével kapcsolatban kialakult bizonytalan helyzet miatt a régi helyesírással írt alakokat is helyesnek kell tekinteni.
6. Figyelem! A „nullázási szabály” a két feladatban különböző! Amennyiben az első feladatban a Formai jegyek és hangnem szempont kivételével bármelyik szempont alapján a dolgozat 0 pontos, akkor a többi értékelési szempont alapján is 0 pontot kell rá adni. A második feladatban bármelyik szempont alapján 0 pontos a dolgozat, akkor a többi értékelési szempont alapján is 0 pontot kell rá adni. A két feladat értékelése egymástól független. Tehát ha a dolgozatot a fenti szabály miatt lenullázza az egyik feladatban, akkor a másik feladat értékelése nem lesz automatikusan 0 pont!
7. A második feladatban a vizsgázónak választási lehetősége van, és a megoldása elé beírja, hogy melyik témát kívánja kidolgozni. Ha a vizsgázó a második feladatban mindkét választási lehetőséget kidolgozza, és a javító tanár számára nem derül ki egyértelműen, hogy melyik feladatot választotta, akkor az első témát kell kijavítani és értékelni.

Első feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Maximális pontszám
Tartalom	5 pont
Formai jegyek és hangnem	2 pont
Szövegalkotás	3 pont
Szókincs, kifejezésmód	5 pont
Nyelvtan, helyesírás	5 pont
Összesen	20 pont
Vizsgapont	10 pont

1. Mivel a két feladat aránya az értékelésben 1/3–2/3, az első feladatnak a pontszámát felezni kell, azaz 10 vizsgapont szerezhető. Amennyiben a pontszám felezése után kapott összeg fél pontra végződik, felfele kell kerekíteni. Ebben a vizsgarészben tehát nincsen külön átszámítási táblázat.
2. Amennyiben a dolgozat a Tartalom, Szövegalkotás, Szókincs, kifejezésmód vagy a Nyelvtan, helyesírás értékelési szempont alapján 0 pontos, akkor a többi szempont alapján is 0 pont. Figyelem! Ha a dolgozat a Formai jegyek és hangnem szempont alapján 0 pontos, akkor értékelni kell a többi értékelési szempont alapján.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki, és megfelelően tárgyalta-e azokat,
- hogyan valósította meg a kommunikációs cél(oka)t.

Egy adott irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó kitér a megadott szempontra, mondatai minden lényeges információt tartalmaznak, illetve minden lényeges információra rákérdeznek, és ismétlésektől mentesek. Amennyiben egy irányító szemponthoz több alpont tartozik, a szempont kifejtése akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó az összes alpontot tárgyalja. (A kifejtendő alpontok a szempont mellett zárójelben is szerepelhetnek. A szempontok mellett zárójelben, z.B.-al közölt, segítségnek szánt ötletek nem számítanak kötelezően kifejtendő alpontnak.) Ha a vizsgázó egy irányító szempontra kitér, de mondatai nem tartalmaznak minden lényeges információt, illetve nem kérdeznek rá minden lényeges információra, az adott irányító szempont tárgyalása csak részben megfelelő. Az adott irányító szempont tárgyalása abban az esetben is csak részben megfelelő, ha a vizsgázó anyanyelvi olvasó számára értelmezhetetlen információt ad meg (pl. az életkor helyett a vizsgázó azt adja meg, hogy negyedik).

Érdeklődő típusú levél esetén előfordul, hogy a vizsgázónak bizonyos információkra kell rákérdeznie. Ebben az esetben megfelelő lehet az adott szempont kifejtése akkor is, ha a vizsgázó csak egy mondatban fogalmazza meg a kérdést.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érthető, azt a Tartalom szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az adott irányító

szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a Szókincs, kifejezésmód vagy a Nyelvtan, helyesírás szempontoknál.

Új, azaz nem megadott szempontok értékelésére nincs lehetőség.

Formai jegyek és hangnem

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg

- megfelel-e a levéllel mint szövegfajtaival szemben állított formai követelményeknek, azaz helyesen tartalmazza-e a dátumot, a megszólítást, az elköszönést és aláírást,
- hangneme megfelel-e a címzethez való viszonyoknak és a közlési szándéknak.

E szempont értékelésénél csak a nyelvtani és helyesírási hibát sem tartalmazó variációk számítanak helyesnek. Amennyiben a megszólítás és az elköszönés külön-külön helyes ugyan, de nem illenek egymáshoz, akkor a formai jegyek nem megfelelőek (0 pont).

Szövegalkotás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- logikus-e a szöveg gondolatmenete, azaz az irányító szempontok valamint az ezekhez kapcsolódó gondolatok elrendezése,
- megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés, tárgyalás és befejezés,
- hogyan használja a vizsgázó a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit,
- megfelelő-e a formai tagolás.

A szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemei

A szöveget a mondatok halmazától a kohézió különbözteti meg, amit a szöveget alkotó elemek jelentésének szerves összefüggése és a szerkezeti összekapcsoltság biztosít. A szöveg egységét biztosító jelentés szintű kapcsolatteremtés leggyakoribb eszközei a következők:

- teljesen vagy részben ismétlődő szavak, szó szerkezetek,
- szinonimák,
- a szavak és szó szerkezetek jelentése között lehetséges néhány viszony (ellentét, ok-okozati viszony stb.),
- a mondatok logikai-tartalmi elrendezése (ok-okozat, általános-konkrét stb.).

A mondatok kapcsolódását biztosító nyelvtani, szerkezeti kapcsolóelemek:

- az önálló mondatok közötti kötőszók,
- rámutató szók (különböző névmások, határozószók),
- egyéb nyelvtani viszonyító elemek (igeragozás, középfok stb.).

A Szövegalkotás szempontnál a Tartalom szemponttól függetlenül kell eljárni és csak a tárgyalt szempontok alapján lehet megítélni a dolgozat felépítését és gondolatmenetét.

Szókincs és kifejezésmód

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat az emelt szintű érettségi vizsga követelményeinek (mennyire változatos).

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni, azaz a hiba jellegétől függően vagy a Szókincs, kifejezőmód vagy a Nyelvtan, helyesírás szempontnál. Amennyiben például a vizsgázó egy szót nem megfelelően használ (pl. a „bringen” ige helyett a „holen” igét), ezt a hibát csak a Szókincs, kifejezőmód szempontnál lehet értékelni. Ha a vizsgázó egy elöljárószót helytelen vonzattal használ (pl. „um+Dativ”), ezt a hibát csak a Nyelvtan, helyesírás szempontnál lehet értékelni.

Azoknál az értelemzavaró hibáknál, amelyek következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelyeknél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó, az egyszeri értékelés elve nem érvényes. Az ilyen típusú hibákat tehát mindkét szempontnál értékelni kell.

E szempont értékelésénél a megszólítás és az elköszönés hibáit is figyelembe kell venni.

Nyelvtan, helyesírás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondatban, az alaktan és a helyesírás normáinak,
- megfelel-e a nyelvhasználat az emelt szintű érettségi vizsga követelményeinek (mennyire változatosak a nyelvtani struktúrák és a mondatszerkesztés).

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. A további részletes útmutatást lásd a Szókincs, kifejezőmód szempontnál.

Javítási jelrendszer

Áttekinthetőbb a javítási jelrendszer, ha az egyes szempontokhoz tartozó jeleket egy-egy oszlopban egymás alá írjuk.

Tartalom

A tartalmi szempontok teljesítését a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a szempont sorszámának megadásával:

- ④ (bekarikázott szám) = teljesített tartalmi szempont,
- √3 (hiányjel + szám) = nem tárgyalt vagy nyelvi okból nem érthető tartalmi szempont,
- 2– (szám + mínuszjel) = érintett, de nem megfelelően kifejtett tartalmi szempont.

Amennyiben a vizsgázó egy irányító szempontot a szövegben több helyen tárgyal, a szempont teljesítését az utolsó említés helyénél kell jelölni.

Formai jegyek és hangnem

A formai jegyeket a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

- Dátum = D
- Megszólítás = M
- Köszönés = K
- Aláírás = A

A teljesítés minőségét mutató jelek:

- Ⓧ (bekarikázott betű) = az adott formai jegy teljesítése helyes,
- √K (hiányjel + betű) = hiányzik vagy nem elfogadható az adott formai jegy.

Szövegalkotás

A Tartalom szempontnál használt számozás segít e szempont megítélésénél is.

Szókincs, kifejezőmód

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

L = lexikai hiba,

ÉL = értelemzavaró lexikai hiba,

É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó.

A szövegben használt jelek:

aláhúzás hullámvonallal = lexikai hiba,

~~~~~

aláhúzás hullámvonallal + i = ismétlődő lexikai hiba.

~~~~~ i

Az ismétlődő hibákat nem kell a javító sávban jelölni.

Nyelvtan, helyesírás

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

G = nyelvtani (grammatikai) hiba,

ÉG = értelemzavaró nyelvtani hiba,

É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó,

H = helyesírási hiba.

A szövegben használt jelek:

aláhúzás = nyelvtani vagy helyesírási hiba,

√ (hiányjel) = hiányzik egy szó,

nyíl = szórendi hiba,

aláhúzás + i = ismétlődő hiba.

_____ i

Az ismétlődő hibákat nem kell a javító sávban jelölni.

Értékelési skála (emelt szint 1. feladat)*Tartalom*

| 5 pont | 4–3 pont | 2–1 pont | 0 pont |
|--|---|---|--|
| A vizsgázó öt irányító szempontot dolgozott ki megfelelően.
A vizsgázó a kommunikációs célokat megfelelően valósította meg. | A vizsgázó négy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem.
A vizsgázó a kommunikációs célokat nagyrészt megfelelően valósította meg. | A vizsgázó három irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem.
vagy: A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, és még legalább egy irányító szempontot tárgyalt részben.
A kommunikációs célokat részben valósította meg. | A vizsgázó csak két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően és nem tárgyalta a többi szempontot.
Alapvető kommunikációs célját nem éri el. |

Formai jegyek és hangnem

| 2 pont | 1 pont | 0 pont |
|--|--|--|
| A szöveg formai jegyei teljesen megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és a címzetthez való viszony-nak.
Van helyes megszólítás, dátum, elköszönés és aláírás. | A szöveg formai jegyei nagyjából megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és a címzetthez való viszony-nak.
Van helyes megszólítás és aláírás. A dátum és az elköszönés hibás vagy hiányzik. | A szöveg formai jegyei nem felelnek meg a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és a címzetthez való viszony-nak.
Hiányzik vagy nem helyes a megszólítás és/vagy az aláírás.
vagy: A vizsgázó nem törekedett a levélforma betartására. |

Szövegalkotás

| 3 pont | 2 pont | 1 pont | 0 pont |
|--|--|--|--|
| A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus.
A gondolati tagolás megfelelő: van bevezetés, tárgyalás és befejezés.
A vizsgázó megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit: létrejön a szövegkohézió.
A formai tagolás megfelelő. | A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése nagyrészt logikus.
A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra: van bevezetés vagy befejezés.
A vizsgázó nagyrészt megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit. A mondatok nagyrészt szervesen kapcsolódnak egymáshoz. | A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű.
A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra: hiányzik a bevezetés és a befejezés.
Az írásmű még szövegnek tekinthető, bár a mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz. | Nem jött létre szöveg.
A mondanivaló nem logikus elrendezésű, a gondolatok esetlegesen követik egymást.
Az írásmű tagolatlan és áttekinthetetlen, túlnyomórészt izolált mondatok halmozásából áll. |

Szókincs, kifejezőmód

| 5 pont | 4–3 pont | 2–1 pont | 0 pont |
|--|---|--|--|
| A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő változatos szókincs jellemzi.
Az előforduló kisebb lexikai pontatlanságok nem nehezítik a megértést. | A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi.
A vizsgázó törekszik a változatos szóhasználatra.
A szóhasználat néhány helyen nem megfelelő, ez azonban alig nehezíti a megértést. | A szöveg szókincse egyszerű. Sok a szóismétlés.
A szóhasználat többször nem megfelelő. A hibák néhány helyen nehezítik a megértést. | A szövegben felhasznált szókincs szegényes.
A nem megfelelő szóhasználat több helyen jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a megértést. |

Nyelvtan, helyesírás

| 5 pont | 4–3 pont | 2–1 pont | 0 pont |
|--|---|---|---|
| A vizsgázó változatos nyelvtani struktúrákat használ, valamint mondat-szerkesztése is változatos.
A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hiba található benne. | A vizsgázó törekszik a változatos nyelvtani struktúrák használatára és a változatos mondat-szerkesztésre.
A szövegben több, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hiba és/vagy néhány, a szöveg megértését nehezítő hiba található. | A vizsgázó egyszerű nyelvtani struktúrákat használ és/vagy mondat-szerkesztése nem kellően változatos.
Rendszerszerű hibákat ejt.
A szövegben sok hiba van, a hibák többször nehezítik a megértést. | A szöveget a szintnek nem megfelelő, túlságosan egyszerű nyelvtani struktúrák és igénytelen mondat-szerkesztés jellemzi.
A szövegben sok, a szöveg megértését jelentősen nehezítő és/vagy akadályozó hiba található. |

Második feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

| Értékelési szempontok | Maximális pontszám |
|------------------------|--------------------|
| Tartalom | 5 pont |
| Szövegalkotás | 5 pont |
| Szókincs, kifejezésmód | 5 pont |
| Nyelvtan, helyesírás | 5 pont |
| Összesen | 20 pont |
| Vizsgapont | 20 pont |

Amennyiben a dolgozat bármelyik értékelési szempont alapján 0 pontos, akkor a többi értékelési szempont pontszáma is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki és milyen mélységben tárgyalta azokat,
- megfelelően kifejtette és indokolta-e véleményét.

A témakifejtés során a vizsgázónak a megadott témát tágabb kontextusba kell helyeznie, továbbá ki kell fejtenie, és érvekkel alá kell támasztania véleményét (valamelyik irányító szempont kapcsán). A vizsgázónak mind a négy irányító szempontra ki kell térnie dolgozatában. Egy irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető megfelelően részletesnek, ha a vizsgázó legalább két gondolatot fogalmaz meg hozzá. Amennyiben a vizsgázó egy irányító szempontot csak személyes vonatkozásban tárgyal, az irányító szempont kifejtése csak részben megfelelő. Amennyiben a vizsgázó szó szerint átvesz egy vagy több mondatot a gondolati segítséget nyújtó segédanyagból, a lemásolt rész nem vehető figyelembe az adott irányító szempont értékelésekor. Egy szinten belül (4–3 vagy 2–1) az irányító szempontok kifejtésének részletessége értékelhető.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érthető, azt a Tartalom szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a Szókincs, kifejezésmód vagy a Nyelvtan, helyesírás szempontoknál.

Szövegalkotás

Az emelt szint első feladatánál található részletes útmutatás érvényes ennél a feladatnál is. Azonban a 4–3 és a 2–1 pontos sávoknál a formailag nem megfelelően tagolt szövegeket az alacsonyabb pontszámmal kell értékelni. Ez nem jelenti azonban azt, hogy a formailag tagolt, de kevésbé logikus felépítésű szövegek nem értékelhetők az alacsonyabb pontszámmal.

Szókincs és kifejezésmód

A részletes útmutatást lásd az emelt szint első feladatánál.

Nyelvtan, helyesírás

A részletes útmutatást lásd az emelt szint első feladatánál.

Javítási jelrendszer

Lásd az emelt szint első feladatánál.

Értékelési skála (emelt szint 2. feladat)*Tartalom*

| 5 pont | 4–3 pont | 2–1 pont | 0 pont |
|--|---|--|---|
| A vizsgázó négy irányító szempont kifejtésével részletesen és megfelelő mélységben dolgozta ki a témát. Minden irányító szempont-hoz két gondolatot fogalmazott meg.
Részletesen kifejtette, és érvekkel megfelelően alátámasztotta véleményét. | A vizsgázó három irányító szempontot megfelelő mélységben dolgozott ki, azaz két gondolatot írt hozzájuk. A negyedik szempontot csak részben, vagy egyáltalán nem tárgyalta. A vizsgázó törekedett arra, hogy részletesen kifejtse, és érvekkel alátámassza véleményét. | A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki részletesen (két-két gondolatot fogalmazott meg) vagy négy, illetve három irányító szempontot tárgyalt részben (egy gondolatot írt hozzájuk).
A vizsgázó nem fejtette ki részletesen véleményét, alig érvelt. | A vizsgázó csak egy irányító szempontot dolgozott ki részletesen (két gondolatot fogalmazott meg hozzá), vagy csak két irányító szempontot tárgyalt részben (egy-egy gondolatot fogalmazott meg).
A vizsgázó nem fejtette ki megfelelően véleményét. |

Szövegalkotás

| 5 pont | 4–3 pont | 2–1 pont | 0 pont |
|--|---|---|--|
| A szöveg felépítése, az irányító szempontok és az ezekhez kapcsolódó gondolatok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő.
A vizsgázó megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit: létrejön a szövegkohézió.
A szöveg formai tagolása megfelelő. | A szöveg felépítése, az irányító szempontok és az ezekhez kapcsolódó gondolatok elrendezése nagyrészt logikus.
A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra.
A vizsgázó nagyrészt megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit. A mondatok nagyrészt szervesen kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a szöveg formailag nem megfelelően tagolt, az alacsonyabb pontszámot kell adni. | A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű. Sok a gondolati ismétlés.
A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra.
Az írásmű még szövegnek tekinthető, bár a mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.
Amennyiben a szöveg formailag nem megfelelően tagolt, az alacsonyabb pontszámot kell adni. | Nem jött létre szöveg.
A mondanivaló nem logikus elrendezésű, a gondolatok esetlegesen követik egymást.
Az írásmű tagolatlan és áttekinthetetlen, túlnyomórészt izolált mondatok halmazából áll. |

Szókincs, kifejezőmód

| 5 pont | 4–3 pont | 2–1 pont | 0 pont |
|--|---|---|--|
| A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő változatos szókincs jellemzi.
Az előforduló kisebb lexikai pontatlanságok nem nehezítik a megértést. | A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi.
A vizsgázó törekszik a változatos szóhasználatra.
A szóhasználat néhány helyen nem megfelelő, ez azonban alig nehezíti a megértést. | A szöveg szókincsje egyszerű. Sok a szóismétlés.
A szóhasználat többször nem megfelelő. A hibák néhány helyen nehezítik a megértést. | A szövegben felhasznált szókincs szegényes.
A nem megfelelő szóhasználat több helyen jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a megértést. |

Nyelvtan, helyesírás

| 5 pont | 4–3 pont | 2–1 pont | 0 pont |
|---|--|---|---|
| A vizsgázó változatos nyelvtani struktúrákat használ, valamint mondat-szerkesztése is változatos. A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hiba található benne. | A vizsgázó törekszik a változatos nyelvtani struktúrák használatára és a változatos mondat-szerkesztésre. A szövegben több, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hiba és/vagy néhány, a szöveg megértését nehezítő hiba található. | A vizsgázó egyszerű nyelvtani struktúrákat használ és/vagy mondat-szerkesztése nem kellően változatos.
Rendszerszerű hibákat ejt.
A szövegben sok hiba van, és/vagy a hibák többször nehezítik a megértést. | A szöveget a szintnek nem megfelelő, túlságosan egyszerű nyelvtani struktúrák és igénytelen mondat-szerkesztés jellemzi.
A szövegben sok, a szöveg megértését jelentősen nehezítő és/vagy akadályozó hiba található. |